

BM-II.059.1.544.2024

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 5380 Pana Posła Tadeusza Tomaszewskiego w sprawie rozwiązania problemu dotyczącego tzw. emerytur czerwcowych, proszę przyjąć poniższe wyjaśnienia.

Zgodnie z nowym algorytmem obliczania wymiaru emerytury dla ubezpieczonych urodzonych po 1948 r., którzy zostali objęci reformą emerytalną, świadczenie osoby przechodzącej na emeryturę w czerwcu, obliczane z zastosowaniem tzw. nowych zasad wymiaru określonych w art. 25-26 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych było zwykle niższe od świadczenia tej osoby, gdyby przeszła ona na emeryturę w kwietniu lub maju danego roku. Wynikało to stąd, że suma wskaźników waloryzacji kwartalnej, którymi zostałyby objęte składki emerytalne oraz kapitał początkowy przy przejściu na emeryturę w kwietniu lub maju, jest zazwyczaj wyższa od wskaźnika waloryzacji rocznej, który stosuje się przy ustalaniu emerytury w czerwcu danego roku.

Doraźne rozwiązanie tej kwestii, z którego skorzystały osoby przechodzące na emeryturę w czerwcu 2020 r., zawiera ustawa z dnia 14 maja 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w zakresie działań osłonowych w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (Dz. U. poz. 875). Zgodnie z art. 53 tej ustawy, w przypadku ustalania wysokości emerytury w czerwcu 2020 r., waloryzacji składek stanowiących podstawę obliczenia emerytury dokonuje się w taki sam sposób, jak przy ustalaniu wysokości emerytury w maju 2020 r., jeżeli jest to korzystniejsze dla ubezpieczonego. Celem tej regulacji było to, aby podstawa wymiaru emerytury ustalona na 1 czerwca 2020 r. nie była niższa od ustalonej na 31 maja tegoż roku. Kwestia nowo przyznawanych tzw. emerytur czerwcowych została uregulowana w ustawie z dnia 24 czerwca 2021 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych innych ustaw. Zmiany weszły w życie z dniem 18 września 2021 r. i dotyczyły emerytur ustalonych w czerwcu 2021 r. oraz miały obowiązywać na przyszłość. Ustawą tą na stałe wprowadzono rozwiązanie, które zafunkcjonowało w 2020 r. W ustawie nie przewidziano jednak regulacji, które dawałyby możliwość ustalenia na nowo wysokości emerytury (z uwzględnieniem zmian dotyczących sposobu waloryzacji składek emerytalnych oraz kapitału początkowego) osobom, którym już ustalono wysokość emerytury w czerwcu w latach poprzednich (lata 2009-2019), gdyż przyjęto generalną zasadę, że proponowane przepisy dotyczą jedynie osób przechodzących na emeryturę, począwszy od czerwca 2021 r. Bez nowelizacji przepisów nie jest zatem możliwe przeliczenie emerytury w tym zakresie dla osoby, która przeszła na emeryturę w czerwcu w latach 2009-2019.

Jednocześnie należy wskazać, że problem tzw. emerytur czerwcowych, zgodnie z danymi Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, dotyczył ok. 93 tys. świadczeniobiorców w marcu 2024 r.

Konstytucyjność zasad przyznawania tzw. "emerytur czerwcowych" na wniosek zgłoszony przed 1 czerwca 2021 r. zakwestionował zapadłym w sprawie P 7/22 rozstrzygnięciem z 15

listopada 2023 r. Trybunał Konstytucyjny. Rozstrzygnięcie to zapadło w składzie: Stanisław Piotrowicz, Justyn Piskorski, Piotr Pszczółkowski, Bartłomiej Sochański oraz Wojciech Sych. Sejm RP, uchwałą z 6 marca 2024 r. w sprawie usunięcia skutków kryzysu konstytucyjnego lat 2015–2023, w kontekście działalności Trybunału Konstytucyjnego stwierdził, że uchwała Sejmu RP z 15 września 2017 r. w sprawie wyboru sędziego Trybunału Konstytucyjnego (dot. Justyna Piskorskiego) została podjęta z rażącym naruszeniem prawa, a tym samym pozbawiona jest mocy prawnej i nie wywołała skutków prawnych w niej przewidzianych. Dodatkowo Sejm, w uchwale z 6 marca 2024 r. w sprawie usunięcia skutków kryzysu konstytucyjnego lat 2015–2023, w kontekście działalności Trybunału Konstytucyjnego stwierdził, że funkcję Prezesa Trybunału Konstytucyjnego sprawuje osoba nieuprawniona, a w konsekwencji wszystkie decyzje proceduralne - w tym zwłaszcza wyznaczenie składów orzekających - podejmowane przez Julię Przyłębską, mogą być podważane. W konkluzji Sejm RP podniósł, że uwzględnienie w działalności organu władzy publicznej rozstrzygnięć Trybunału Konstytucyjnego wydanych z naruszeniem prawa może zostać uznane za naruszenie zasady legalizmu przez ten organ. Uwagi te odnoszą się do sposobu i zakresu uwzględniania skutków rozstrzygnięcia, które wydał Trybunał Konstytucyjny w sprawie P 7/22.

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, bez względu na ocenę trafności argumentacji konstytucyjnej podniesionej w przywołanej sprawie przez Trybunał Konstytucyjny, postrzega poruszone w niej zagadnienie nie tyle w perspektywie wykonania rozstrzygnięcia Trybunału Konstytucyjnego, ale w kategoriach rozwiązania problemu określonej grupy emerytów, których świadczenia zostały ukształtowane w niekorzystny dla nich sposób wskutek przejścia tych osób na emeryturę w czerwcu. W ocenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej zagadnienie to jest ważne i wymaga podjęcia działań zmierzających do wypracowania adekwatnego do jego wagi rozwiązania.

W tym zakresie kierownictwo Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej podjęło współpracę z Ministrem Finansów oraz Zakładem Ubezpieczeń Społecznych. 22 października 2024 r. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej wystąpiła do Przewodniczącego Zespołu ds. Programowania Prac Rządu z prośbą o wprowadzenie do Wykazu prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów projektu ustawy, który ma na celu uregulowanie tego zagadnienia. 4 listopada 2024 r. projekt został wpisany do wykazu prac pod nr UD160.

W projekcie ustawy proponuje się, by w przypadku osoby, której przyznano emeryturę lub rentę rodzinną w czerwcu w latach 2009-2019, jej emerytura lub renta rodzinna, na złożony przez nią do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wniosek, podlegała ponownemu ustaleniu wysokości z zastosowaniem rozwiązania przewidującego, że waloryzacji składek, stanowiących podstawę obliczenia emerytury, dokonuje się w taki sam sposób jak przy ustalaniu wysokości emerytury w maju danego roku, jeżeli jest to korzystniejsze dla ubezpieczonego. Tak ustalona wysokość emerytury i renty rodzinnej podlegałaby następnie waloryzacji na zasadach, jakie obowiązywały po dniu przyznania emerytury lub renty rodzinnej. Emerytura lub renta rodzinna w nowej wysokości przysługiwałaby od miesiąca złożenia ww. wniosku do ZUS.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

dr hab. Sebastian Gajewski, prof. uczelni

Podsekretarz Stanu

/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/